

Felelős gondolkodás folyamata Arizona program

A program célja

A tanárok számára a zavartalan tanítás, a tanulóknak a zavarmentes, nyugodt tanóra biztosítása, valamint a felelősségteljes gondolkodás kialakítása a tanulóknak.

A program nem a büntetésre, sokkal inkább a tanulók saját felelősségére épít.

A sikeres működéshez alapvetően szükségesek jól meghatározott szabályok.

A pedagógus kérdésekkel vezeti rá a tanulót arra a felismerésre, hogy viselkedésének a környezetére is hatása van (Mit csinálsz? - Mi a szabály? - Mi történik, ha megszeged a szabályt? - Ezt akartad elérni?...).

A módszert iskolánkban harmadik osztálytól alkalmazzuk.

A programról

Edward E. Ford vezette be **Responsible Thinking Process (RTP)** néven 1994-ben egy phoenixi iskolában, Arizonában (innen a magyar elnevezés). Sikere miatt széles körben elterjedt Európában is. Németországban dr. Stefan Balke pszichológus alkalmazta először. Magyarországon kb. 40 iskola működteti sikerrel, elsőként a pápai Weöres Sándor Általános Iskola vezette be 2006 őszén.

A program alapelvei

1. *Minden tanulónak joga van a zavartalan tanuláshoz.*
2. *Minden tanárnak joga van a zavartalan tanításhoz.*
3. *Mások jogait mindig tiszteletben tartom.*

Tanórai szabályok

1. **Az órára pontosan érkezem, a szükséges felszereléseket előkészítem**
2. **Társaimat, tanáromat nem zavarom**
3. **Követem tanárom utasításait, együttműködöm**
4. **Engedély nélkül nem hagyom el a helyem**
5. **Jelentkezem, megvárom, hogy felszólítsanak**
6. **Sértő, trágár szavakat senkivel szemben nem használok**

A program elveit és a tanórai szabályokat az iskola minden tantermében kifüggesztjük.

Aki az iskolai szabályok ellen vét, és nem akar, vagy nem tud viselkedésén változtatni, lehetőséget kap, hogy az órát elhagyja, s az Arizona szobába távozzon.

Az Arizona szoba, a „töprengő”

Egy olyan terem, ahol mindig tartózkodik egy felügyeletet ellátó pedagógus, aki nyugodtan, higgadtan fogadja az odaérkező gyereket (gyerekeket).

A helység felszerelése egyszerű, berendezése eltér a tantermekétől.

A három alapelv itt is látható a falon.

A program működése

Ha a tanórát zavarja egy a tanuló, vagy akár egy csoport, akkor a pedagógus megállítja az órát. Felszólítja a renitens gyereket vagy a csoport hangadóját, hasonlítsa össze viselkedését a három alapelvvvel.

Megkérdezi, hogy melyik szabály ellen vétett, és a továbbiakban be tudja-e tartani azokat.

- Ha a tanuló úgy érzi, erre az adott pillanatban nem képes, a tanár kitölt egy, az osztálynaplóban található űrlapot / Információs lap az Arizóna szoba felügyelője számára /,átadja a diáknak, aki távozik az Arizona szobába.
- Amennyiben a tanuló a tanteremben maradás mellett dönt, ügyelnie kell arra, hogy ismételten ne zavarja meg az óra menetét. Amennyiben másodszor is vét valamely szabály ellen, a tanár jelzi, hogy a tanulónak távoznia kell az Arizona szobába. Távozása ekkor is az „Információs lappal” történik, amelyet a tanár értelemszerűen tölt ki.

Érkezés az Arizóna szobába:

A tanuló kopogtatás és illendő köszönés után lép be az Arizóna szobába.

Átadja az osztályból hozott lapot, majd a teremben felügyelő nevelőtől kap egy másik, a „Tervkészítő lap” címűt.

Leül egy szabad asztalhoz, kitölti a nyomtatványt, ami arra szolgál, hogy egy cselekvési tervet készítsen a saját viselkedésével kapcsolatban.

Segítséget is kérhet, de önállóan is dolgozhat.

Megmutatja válaszait a nevelőnek.

Ha megtörtént a válaszok elfogadása, dönthet, vissza akar-e térni az osztályba.

- Ha igen, kap egy kitöltött űrlapot / Információs lap az osztályba való visszatéréshez /, elhagyja az Arizóna szobát. Szó nélkül bemegy a terembe, leteszi a hozott lapot a tanári asztalra, és csendben leül a helyére, bekapcsolódik a munkába. Fontos, hogy a visszatéréssel sem zavarhatja meg az óra menetét.
- Ha nem akar visszatérni, a tanóra végéig az Arizóna szobában marad.
A diák tulajdonképpen mindkét esetben a saját döntése alapján távozik.

Néhány fontos szabály

- Az Arizóna program nem kiküldő program, az óraelhagyás kizárólag a gyerek döntése
- A tanuló, aki a tanórát az Arizona szobában töltötte, nem hiányzó, csak az adott szituációból lett kiemelve, ezért a tananyag pótlása a saját felelőssége, Felelésnél, dolgozatnál nem hivatkozhat a tréning szobára.
- A tanuló kötelessége megkeresni azt a tanárt, akinek az órájáról távozott, hogy megbeszéljék a történeteket és az óra anyagát, házi feladatot elkérni.
- Az Arizóna szobába távozott kérhet segítséget az órát tartó pedagógustól a tananyag pótlásához. / órán kívül /
- Dolgozat, témazáró írása közben is kiküldhető a tanuló, s a dolgozatot addig értékeljük, ameddig megírta.
- Az osztályból egyszerre csak egy tanuló küldhető ki, de egy órán több tanuló is távozhat.
- Az óra utolsó 10 percében nem engedhető ki gyerek az Arizóna szobába.
- Óraközi szünetekben és a hetedik órában nincs nyitva az Arizóna szoba.
- Az Arizóna szobában tartózkodó gyerekek egymással nem kommunikálhatnak.
- Ha a tanuló nem együttműködő, akkor automatikusan az 5. alkalom utáni fokozat lép érvénybe.
- Ha a kiküldött tanuló nem jelenik meg időben (2 percen belül) az Arizona szobában, a házirend megszegéséért járó büntetési fokozat jár.

A segítő beszélgetés

Ha egy tanuló több alkalommal távozik az Arizona szobába, akkor segítő megbeszélést szervezünk. A segítő beszélgetéseknek fokozatai vannak, melynek résztvevői:

ha a tanuló 3 alkalommal volt az Arizona szobában:

- tanuló,
- tanuló osztályfőnöke,
- a tanuló által választott pedagógus

ha a tanuló 5 alkalommal volt az Arizona szobában:

- az előző beszélgetés résztvevői
- a tanuló szülei vagy egyik szülője

ha a tanuló 10 alkalommal volt az Arizona szobában:

- az előző beszélgetés résztvevői
- az iskola igazgatója

ha a tanuló 15 alkalommal volt az Arizona szobában:

- az előző beszélgetés résztvevői
- Családsegítő Szolgálat egyik képviselője

ha a tanuló 20 alkalommal volt az Arizóna szobában:

- az előző beszélgetés résztvevői
- a Rendőrség Ifjúságvédelmi, ill. az Önkormányzat Hatósági Osztályának munkatársai

Ha a szülő nem hajlandó az együttműködésre, azt azonnal jelezni kell a Családsegítő szolgálat felé.

Minden beszélgetésről jegyzőkönyv készül.

Mivel a program nem a büntetésre, inkább a tanulók saját felelősségének fejlesztésére helyezi a hangsúlyt, a magatartás értékelésében csak akkor jelenik meg, ha a program működése folyamán a tanuló nem együttműködő.

Az Arizona csoport

Tagjai: a tantestület önkéntes tagjai

Fekete Zoltánné Marsi Judit

Tóthné L. Teréz / DÖK /

Hornyák Ferencné / DÖK /

Brassányi Zsuzsanna

Noszlopi Rita

Hegedűs Márta

Feladatuk:

- az Arizona szoba felügyeletének megszervezése
- űrlapok szerkesztése, majd folyamatos biztosítása a zavartalan működéshez;
- a programmal kapcsolatos dokumentáció vezetése, rendszerezése, azok rendszeres értékelése
- kapcsolattartás a tantestület többi tagjával, szülőkkel, gyerekekkel, külső személyekkel, szervezetekkel
- kérdőívek szerkesztése a programmal kapcsolatban azok szétosztása, eredményeinek értékelése
- az Arizona verseny koordinálása
- segítő beszélgetések lebonyolítása
- tájékoztató tartása az újonnan beiratkozott gyerekeknek és szüleiknek a programról minden ősszel
- információk bizalmas kezelése

Arizona verseny

Osztályok közötti verseny. Az iskolai hirdető táblán / aulában / havonta összesítjük osztályonként az tréning-szobába távozó gyerekek számát.

Egy-egy félév végén a legkevesebb pontszámmal rendelkező osztály(ok) díjazásban részesül(nek).

Információk az Arizona szoba felügyelője számára

Tanuló neve:

Osztálya:

Tanár:

Tanóra:

Dátum:

Idő:

☐ közbekiabált, beszélt	☐ tárgyakat dobált az osztályban
☐ megtagadta a munkát	☐ zavarta padtársát, környezetét
☐ verekedett	☐ rongálta az iskola felszerelését
☐ elhagyta a helyét	☐ másokat megsértett
☐ bekapcsolta a mobiltelefonját	☐ udvariatlanul viselkedett
☐ megtagadta a tanár kérését, utasítását	

egyéb:

Információk az Arizona szoba felügyelője számára

Tanuló neve:

Osztálya:

Tanár:

Tanóra:

Dátum:

Idő:

☐ közbekiabált, beszélt	☐ tárgyakat dobált az osztályban
☐ megtagadta a munkát	☐ zavarta padtársát, környezetét
☐ verekedett	☐ rongálta az iskola felszerelését
☐ elhagyta a helyét	☐ másokat megsértett
☐ bekapcsolta a mobiltelefonját	☐ udvariatlanul viselkedett
☐ megtagadta a tanár kérését, utasítását	

egyéb:

Tervkészítő lap

Név:

Osztály:

Dátum:

Mit tettem:

.....
.....
.....

Mi az oka, hogy így viselkedtem:

.....
.....
.....

Azért kerültem az Arizona szobába, mert a következő alapszabályt nem tartottam be:

.....
.....

Mit gondolsz, milyen következményei lesznek a tetednek? (magadra, társaidra, tanárodra nézve):

.....
.....
.....

TERVEM:

Mit változtatnék meg a viselkedésemen, hogy ne sértsem meg az alapszabályokat:

.....
.....
.....

Kinek a segítségét kérem ehhez:

.....

Információs lap az osztályba történő visszatéréshez

Tanuló:

Osztály:

Dátum:

Idő:

Ügyeletes tanár:

Információs lap az osztályba történő visszatéréshez

Tanuló:

Osztály:

Dátum:

Idő:

Ügyeletes tanár:

Információs lap az osztályba történő visszatéréshez

Tanuló:

Osztály:

Dátum:

Idő:

Ügyeletes tanár: